

pomen za razvoj narodnega šolstva — t. j. za napredek pouka, vzgoje in zaščite otrok v šolski obveznosti (od 4. do 16. leta starosti). Izbira teme je omejena samo z značajem izpita samega in z ničemer drugim.

Za boljše razumevanje vsega poteka nadzorniškega izpita po naših pravilih, naj navedem potek izpita, ki sem ga te dni položil.

Za temo sem si izbral vprašanje, ki ga omenja paragraf 152. zakona o narodnih šolah in to je: **Zaščita in vzgoja šolskih otrok izven šole.** Komisija mi je to temo odobrila z ozirom na veliko važnost tega vprašanja zlasti v sedanjih časih ekonomske krize in njenih posledicah tudi na vzgojnem polju, zato tudi, ker se problemom zaščite in vzgoje otrok izven šole posveča premalo pažnje in še, ker morajo biti v smislu zakona o narodnih šolah in uredbe o opravljanju nadzorniške službe, tudi nadzorniki dobro podkovani v tej stvari. Za pismeno delo se še zahteva, da je veliko najmanj eno do dve tiskovni poli.

Izdelano tezo sem poslal komisiji mesec dni preden sem želel položiti ustni izpit. Ko so delo prečitali in glosirali vsi trije člani komisije t. j. predsednik in oba člana izpraševalca — so me poklicali na ustni izpit, da pred komisijo branim svojo tezo.

Tezo sem branil nad eno uro. Prvo vprašanje, ki mi ga je izpraševal profesor-pedagoški postavil je bilo: Kaj vas je navelo, da ste izbrali to temo in kakšna je njena svrha. Potem so sledila vprašanja, ki jih je postavljala zdaj eden zdaj drugi: Kaj je cilj vzgoje? Razlika izmed Herbartovega in Dujjevega (John Dewey) shvatanja vzgoje. — Razvoj otroka po Dujju. — Dečje zaščitne postaje: zbirališča — sprejemališča. — Odprta, poluodprta in zaprta zaščita. — Razlika med dnevnimi zavetili in zavetišči. — Svetovališča zdravniška in pedagoška. — Sodelovanje zdravnikov in pedagogov. — Pedagoška policija. — Kako zamišljate dečjo aktivnost?

Po odbrani in kratkem odmoru smo prešli na zakonodavstvo in administracijo. Tu so se vstila sledeča vprašanja: Koliko vrst učiteljev je v narodni šoli? — Usposobljenost veroučiteljev in njihova postavitev. — Da li mora učitelj narodne šole poučevati verouk? — Kakšne zabavilje imamo z ozirom na njihovo kvalifikacijo? — Ali se lahko postavljajo učitelji z nepopolno kvalifikacijo? — Ali se lahko postavljajo učitelji, ki so končali privatne šole? — Kaj predvideva zakon o narodnih šolah o kaznih? — Kako je sestavljen krajevni šolski odbor v krajih izpod in iznad 30.000 prebivalcev? — Njegovi funkcije in funkcije. — Katere so dolžnosti upravne občine napram šoli? — Kako se vrši izbor zemljišča za šolo? — Kaj o tem predpisuje zakon o narodnih šolah? — Da li so tudi v narodni šoli privatni izpiti? — Kako se opravljajo? — Do katerega leta je otrok šoloobvezen? — Začetek šole v nar. šoli. — Izpisovanje učencev iz osnovne šole. — Kako so razvrščeni nazivi učiteljev in zabavil v uradniškem zakonu? — Kako se odredi rang za one nazive, ki niso razvrščeni v uradniškem zakonu? — Rok za razvrščanje po grupah? — Kako šolski nadzornik vrši pregled šole? — Pedagoški in kontrolni pregled.

Ko so me obvestili, da je tudi ta del izpita izvršen, so mi rekli, naj bom drugi dan ob 8. uri jutraj v tej in tej narodni šoli, kjer bo treba izvršiti nadzorniški pregled. Šele drugo jutro ob 8. uri mi je predsednik komisije povedal, v kateri razred idemo. »Izvršili boste pregled v četrtem razredu, glejte da sebe manifestujete. Naj dela učitelj, da vidite, kako postopa, ampak vi morate dlje časa delati.« — Po teh besedah smo vstopili v razred.

Jem letnem poročilu. Krajevni prosvetni odbor vpisujejo svoje delovanje v posebno knjigo, dalje vpisujejo tudi delovanje drugih prosvetnih korporacij in društev, ako so ta izvajala svoje delo ob sodelovanju, ali iniciativi krajevnega prosvetnega odbora. Okrajni prosvetni odbor vpisuje svoje delo na posobni tiskovini, ki jo pošlje po zaključku školskega leta ministrstvu prosvete.

Prav tako se vsako leto ugotavlja stanje in delovanje javnih občinskih knjižnic. To statistiko izdelujejo v okrajnih okrajni prosvetni odbori, v pokrajnih pokrajinski prosvetni odbori, za vso državo pa ministrstvo prosvete. V ta namen je ministrstvo prosvete založilo posebne tiskovine.

Ministrstvo prosvete pošlje vsako leto znesek po 500 Kč vsem onim prosvetnim odborom, ki so poslali točno in vestno sestavljeno poročilo. Ta znesek je namenjen tajniku prosvetnega odbora za njegov trud na ljudsko izobraževalnem polju. Okrajni knjižnični referenti pa dobivajo nagrado od 100 do 300 Kč za svoj trud. Jasno je, da s tem zneskom ni plačano njihovo delo, a ministrstvo prosvete hoče na ta način izkazati hvaležnost javnim ljudskim delavcem. Vsi navedeni prispevki so nekaka nagrada javnim funkcionarjem ter jih ni treba nikamor zapisovati ali o njih poročati.

Iz državnega prispevka za ljudsko-izobrazbo se črpajo tudi honorarji za predavatelje in drugi osebnih izdatki. Zato je ministrstvo prosvete točno uredilo tudi to vprašanje in sicer: za ljudsko izobraževalno predavanje 30 Kč, za popularno znanstveno predavanje 50 Kč, za 1 učno uro na ljudsko-izobraževalni šoli 7 Kč, na višjih ljudsko-izobraževalnih šolah dobiva predavatelj 15 Kč, na najvišjih ljudskih šolah, kjer poučujejo univerzitetni profesorji in docenti znaša honorar za uro 50 Kč, za pouk v tujih jezikih pa znaša honorar 20 Kč.

Okrajnim in občinskim (mestnim) zdravnikom ne pripada nikaka nagrada za predavanja iz javnega zdravstva, ki so prirejena v njihovem okolišu. (Dalje prih.)

Kaj to pomeni? To pomeni, da mora nadzorniški kandidat dobro poznati učni načrt za vse razrede, da mora imeti dobro dozo prisotnosti duha in učiteljske in nadzorniške spretnosti.

Dvajset minut smo gledali razrednega učitelja, kaj in kako dela, štirideset minut pa sem jaz sam delal z otroci in to prvi dan po velikonočnih počitnicah.

Ko je čas potekel, me je vodil predsednik komisije v upraviteljevo pisarno, da se tu izvršim pregled. Tudi tu naj pokaže nadzorniški kandidat bistrino opažanja in sposobnost, da zna postavljati primerna vprašanja. Ko se izvrši pregled v pisarni pride na vrsto še ogled šolskih prostorov in zemljišča. To nismo storili, ker je pred vrati čakal še drugi kandidat, da pride na vrsto, ura pa je bila že skoro deset.

Ko je tudi drugi kandidat opravil pregled v šoli, smo se zopet našli s komisijo iz oči v oči v predsednikovi pisarni. Sedaj je prišlo na vrsto poročanje o vsem, kar se je v razredu in v šoli videlo. Kaj se je delalo in kako, vse kar je bilo dobro ali slabo, in zakaj? Tu je sedaj že tretji ustni izpit, ki se v glavnem nanaša na tolmačenje in uporabo § 44. zakona o narodnih šolah, ali vsekakor tudi na poznanje raznih drugih načel učnega postopanja, ki jih je morda učitelj uporabljal. Na koncu kandidat še pove komisiji, kakšno oceno bi dal učitelju in jo obrazloži.

Tako torej izgleda nadzorniški izpit na konkretnem primeru. To torej nikakor ni ne ki izpiti »samo iz šolske zakonodaje in administracije«, pa saj to tudi ne sme biti. Prepričan sem, da so v izpitnih komisijah osebe, ki se zavedajo važnosti nadzorniškega izpita, ki vedo kakšni nadzorniki so nam potrebni, a tudi, kaj morajo ti naši nadzorniki, ki bodo delali v naših šolah, znati in pokazati. Isto tako sem prepričan, da se ne bo niti ena komisija izognila onega dela izpita, kjer se omenja obramba teze, kakor je to v naglici storil naš tovariš Šilih, ampak, da se bodo baš tu spoprijeli komisija in posamezni kandidat, da bo baš tu bojno polje, kjer bodo kandidati zmagovalci ali pa poraženci.

Tak način izpita je mnogo demokratičnejši in bolj širokogrudni, ker da kandidatu priliko, da pokaže, kako razpolaga s teorijami psihološko-pedagoških ved in kako jih zna uporabljati. Ali naj nadzorniškega kandidata, ki je pri nas namreč že zrel mož, še vedno držimo v okovih nekih klavirskih nalog in teoretiškega izpraševanja po listkih, ki se izvlače? Jaz mislim, da to za nadzornika res ni potrebno.

Sam izraz šolski nadzornik bi se mogel izpremeniti v izraz šolski svetovalec šele z novim šolskim zakonom, ali pa z delno izmenjavo sedanjega šolskega zakona. Toda naziv sam ne bo izpremenil človeka ki ga nosi. Mi, ki poznamo sedanje šolske nadzornike, vemo, da so med njimi tudi pravi šolski svetovalci. To so vsi oni, ki so se z ljubeznijo lotili tega svetega poklica, ki se niso zane-marili, ampak se izpopolnjujejo z zasledovanjem sodobnega razvoja pedagoških ved in z opazovanjem stanja našega šolstva na tujem z željo, da pomagajo terenskim delavcem — učiteljem do čim boljših uspehov za razvoj naše narodne šole in našega narodnega podmladka. Imamo, hvala Bogu, tudi že sedaj šolske svetovalce in kjer oni delujejo, tam je kakor o kresu: plamen, ki sije daleč okrog in ki naznanja boljše bodočnost. Vse je evolucija.

Mi Slovenci smo nad tisoč let z nezaupanjem gledali na vse, kar so nam naši tlačitelji nudili ali usiljevali. Ta lastnost se je podedovala od pokolenja do pokolenja in preblizu smo še od prošlosti, da bi je tudi naši otroci ne podedovali od nas. V nezaupanju smo kritikovali in tega smo se tako temeljito naučili, da še danes prvo iznesemo negativno stran in to večkrat tako hudo, da od tega pozitivne niti ne vidimo. Isto je tudi sedaj s pravili o nadzorniškem izpitu. Od 1929. leta, ko je izšel zakon o narodnih šolah pa do 1935. leta, ko je izšel ta pravilnik, ni nihče pisal o belgijskem pravilniku in o raznih tujih misljenjih. Sedaj šele, ko smo dobili naš pravilnik, se je oglasila zopet ona podedovana specialno slovenska lastnost. Ali kakor sem že na drugem mestu napisal, ponavljam še enkrat: Ne črke na papirju, ampak človek je in mora biti garancija za dober potek in uspeh dela. Državna komisija za nadzorniški izpit sestavljena od dobrih pedagogov, ki se zavedajo važnosti naloge, ki jim je poverjena, je najboljša garancija, da bomo dobili dobre nadzornike. Šolskega nadzornika pa, ki bo vdan svojemu svetemu poklicu in ki bo pri izvrševanju svoje službe imel pred očmi važno ali naporno delo terenskega delavca — učitelja za boljše bodočnost narodnega podmladka in narodne šole, bodo vsi imeli za tovariša — svetovalca.

To je bil namen i pravilnika i uredbe o vršenju nadzorniške službe z vsemi njihovimi nedostatkami, ki so takšni, da so vsakemu jasni, kdor jih hoče razumeti, in nič drugega. Anton Skala.

KLOBUKE

zadnje novosti za pomlad, v finih barvah in elegantnih oblikah, samo dobre kakovosti ter razne sportne čepice nudi v lepi izbiri

MIRKO BOGATAJ

trgovina klobukov in čepic

LJUBLJANA, Stari trg 14

Cene zmerne. — Sprejemajo se popravila.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

Splošne vesti

DRUGI DELNI RISARSKI TEČAJ ZA STROKOVNO IZOBRAZBO UČITELJEV NA STROKOVNIH NADALJEVALNIH ŠOLAH.

Kraljevska banska uprava objavlja naslednji razglas:

Na tehniški srednji šoli v Ljubljani se priredi drugi delni risarski tečaj za učitelje na strokovnih nadaljevalnih šolah.

Ta risarski tečaj se bo vršil od 1. julija do inkl. 24. avgusta 1935.

Število udeležencev za ta tečaj je omejeno na kvečjemu 29 ter se sprejmejo v tečaj izključno samo kandidati, ki so posečali in dovršili I. delni risarski tečaj v šolskem letu 1933/34.

Prijave se morajo izvršiti najkasneje do 10. junija t. l. in nasloviti na VIII. oddelek kraljevske banske uprave v Ljubljani. Eventualna potrebna dovoljenja za poset tečaja od svoje predpostavljene oblasti si morajo sami preskrbeti.

— Na banovinskih vinarskih in sadjarskih šolah v Mariboru prične novo šolsko leto dne 16. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 58 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in potrebnimi gospodarskimi objekti. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejme se tudi nekaj eksternistov, ki stanujejo izven zavoda. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od 25 do največ 300 Din. — Prošnje za sprejem (kolek 5 Din) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: krstni list; domovnico; odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo; spričevalo o нравnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kakke druge šole; obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo na znižanje mesečne vzdrževalnine in žele banovinsko stipendijo ali stipendijo sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev, odnosno varuha. Taki prosilci naj zaprosijo istočasno za odgovarja-

jočo stipendijo pri svojem sreskem kmetijskem odboru. — Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

— Na Dr. Krekovi meščansko-gospodinj-ski šoli v Šiški, Ljubljana VII., bo za učiteljice in absolventinje srednjih šol poseben kmetijsko-gospodinj-ski in kuharski tečaj s konserviranjem od 3. do 31. julija t. l. — Ob enem se bo vršil tudi poseben tečaj za vrtnarstvo in cvetličarstvo, za šivanje s priko-jevanjem, Priglasiti se je do 30. jun. 1935.

— Šolske odbore Pomladka Rdečega kri-ža opozarja podpisana sekcija, da je treba predložiti po pravilniku običajno **letno poročilo** o delovanju PRK na šoli ob zaključku šolskega leta. Tiskovino prejmejo odbori pravočasno. Članarino pa je treba plačati po zakonu in pravilih do 30. aprila vsakega leta. Nakazuje se **samo banovinskemu odboru**, in sicer 50%, za Glasnik pa posebej na isti naslov. **Sekcija PRK v Ljubljani.**

— Naznanilo in poziv. Načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani obvešča učitelje-starše, ki študirajo svoje sinove v Ljubljani, da bo s 1. septembrom 1935. otvorilo v svojem domu penzionat. Vanj bo sprejemalo po tehtnem preudarku samo dijake. Uprava bo skrbela za strogo nadzorstvo in pomoč pri učenju. Načelstvo vabi ponovno vse one učitelje-starše, ki še niso priglasili svojih sinov, da to store do 31. maja t. l. Po tem terminu bo načelstvo inseriralo sprejem gojencev v dnevnikih. Vsi priglasenci prejmejo v kratkem podroben prospekt. Pojasnila daje načelstvo Učit. doma v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

— Ena Kodak kamera, ki stane samo Din 75! — Končno je prišel čas, ko si lahko vsakdo nabavi fotografsko kamero. Tudi Vi si sedaj lahko privoščite to veselje, ki ga uživajo vsi oni, ki že fotografirajo. Kodak Baby-Brownie kamera je tako enostavna, da lahko tudi otrok snema z njo posrečene slike. Zahtevajte od najbližjega foto-trgovca, da Vam pokaže Kodak Baby-Brownie kamero! Format slike je zelo lep, velikost je 4x6,5 cm. Uporabljajte vedno Kodak ali Pathe filme, s katerimi boste dosegli dobre posnetke. Važna in vesela vest za vse je izvedeno znižanje cen foto-filmskega materiala.

izšla kakšna uredba, ki bi predvidevala tak postopek, zato smatramo, da se je zgodilo to pomotoma.

Naša gospodarska organizacija

VSEM TOVARIŠICAM V KRŠKEM SREZU

Kot Vam je znano, cenjene tovarišice, je delo naše edine ženske stanovske zadruge »Doma učiteljice« v polnem teku. Iz članka v predzadnjem »Tovarišu« z dne 1. maja t. l. pa ste zamogle razbrati nje nadaljnji program. Hkrati je »Doma učiteljice« razposlal okrožnice na vsa sreska društva, da se o njih razpravlja.

Ker pa naš srez ne bo imel v maju več zborovanja, Vas tem potom prosim, da se javijo vse članice »Doma učiteljice« iz krškega sreza in mi sporoče svoja imena. Prosim tudi eventualnih predlogov glede kakakega sestanka, odnosno vprašanj ali novih misli glede zadruge same.

Hkrati pa se obračam tudi na vse one tovarišice našega sreza, ki se niso včlanjene v tej zadruzi, da bi se nam pridružile. Že naša stanovska zaveza nam kliče in nalaga nalogo skupnega dela za izboljšanje ženiniga položaja pa bodisi v gospodarskem, političnem ali ostalem življenju.

Vse one, ki se za stvar zanimajo, kakor tudi že včlanjene tovarišice prosim, da čimprej sporoče svoje naslove glede pojasnil, vprašanj in predlogov na

Zlato Jurkovo,

tč. poverjenico »Doma učit.«
za srez Krško-Leskovec-Krško.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Tekom aprila meseca je prejel UD v Mariboru naslednja darila: Učit. društvo za Dolenjenski srez za »Maistrov kamen« naknadno še Din 130.— (skupaj Din 625.—). Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru Din 500.—. Učit. društvo za srez Ptuj v počastitev spomina dolgoletne društvene blagajničarke, umrle Luknar Marijane, šolske upr. v Ptuj Din 200.—. Sresko učiteljsko društvo Sv. Lenart v Slov. goricah poklanja namestu venca pok. tov. A. Vogrincu, biv. šol. upr. pri Sv. Antonu v Slov. gor. Din 150.—. — Vsem darovalcem izrekamo najtoplejšo zahvalo!

Učiteljska tiskarna

—t Učiteljska tiskarna, r. z. z o. z. v Ljubljani, je imela dne 3. maja t. l. svoj XXXII. redni občni zbor ob navzočnosti 37 zadružnikov. Občni zbor je otvoril preds. E. Gangl, ki se je — po običajnih formalnostih — uvodoma spominjal v izbranih besedah mučeniške smrti viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja. Navzoči so ga stoji poslušali in zaklical spominu blagopokojnika trikratni »Slava«

Poročila upravnega sveta o zadružnem poslovanju, o računskem zaključku za l. 1934. in nadzorstva o poslovanju upravnega sveta so bila po živahnem razpravljanju soglasno odobrena in sprejeta. Prav tako je občni zbor soglasno odobril predlog upravnega sveta, naj se ves čisti dobiček pripiše rezervnemu za-

Osebnе zadeve

—i Napredovali so učitelji(-ce) v VIII. skupino: Kiferle Danica iz Brusnic; Mohorko Ciril iz Studencev; Hari Marija iz Stanjevev; Avsec Nada iz Vidma; v VI. skupino: Pucelj Alojzij iz Vučje vasi; v V. skupino: Erker Franc iz Stopič.

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje P. M. v M.:

1. Zadnja povišica se mi je nakazala z dekretom od 17. IX. 1931.

2. Uverjenje sem prejela od ministrstva prosvete datirano 20. IX. 1932.

3. Z dekretom od 5. I. 1933. sem bila pomaknjena iz VIII. v VII. položajno skupino.

Prosim, da se mi v »Učit. tov.« v rubriki »Učiteljski pravnik« pojasni, kdaj lahko zaprosim za povišico in kdaj za napredovanje v VI. skupino.

Odgovor: Za nadaljnje napredovanje pride v poštev le ukaz z dne 5. I. 1933. Za periodski povišek se prijavite 5. I. 1936. in takrat vložite tudi prošnjo za VI. skupino. — Poglavje XIV., str. 78—84, »Ročni katalog«. V. G.

—§ Vprašanje: J. V. v Sv. A. v Slov. gor. Moj mož je imel mesečno brutto dohodek Din 2406.— kot pokojnino. Jaz imam mesečnih pokojninskih prejemkov Din 2304.— s polno službeno dobo. Drag. doklade prejmem vsled uredbe istih znižane za 75%. Prosim za pojasnilo, ali imam po smrti mojega moža, t. j. od I. IV. t. l. pravico na celo draginjsko doklado ali ne, ali moram za isto vložiti posebno prošnjo, odnosno ali moram poslati novo prijavo za draginjske doklade. Kam in kako?

Odgovor: Po smrti Vašega soproga imate pravico do polne draginjske doklade. Pošljite dravski finančni direkciji vlogo (odnosno novo prijavo) s prepisom mrtvaškega lista pok. soproga in v njej prosite, naj se Vam nakaže od I. IV. 1935. polna osebna draginjska doklada.

—§ Vprašanje: P. J. v M.

I. I., upokojena drž. uradnica II/3 skupine, je na osnovi izpremembe o drag. dokladah drž. upokojenecv z dne 11. aprila 1934. št. 14.310/I izgubila celo drag. doklado, ker ima njen mož, priv. uradnik, nad 2.500 Din mesečne plače.

Ko je imenovana predložila železniško legitimacijo v podaljšanje, so ji želez. legitimacijo kratkoma odvzeli. češ, da nima pravice do voznih olajšav, ker ne prejema draginjskih doklad.

Torej, tako rekoč z eno potezo so se upokojenki zadala 2 udarca: izguba drag. doklad in izguba žel. legitimacije.

Če se v vseh primerih tako postopa, tedaj bo treba izposlovati, da se zgoraj citirani odredbi doda pojasnilo v prid upokojenecv. Kaj pravite k temu?

Odgovor: Ker je imenovana oseba upokojenka, ima pravico kot taka do voznih olajšav, zato naj napravi vlogo in zaprosi, da se ji železniška legitimacija vrne s predpisanim podaljšanjem. — Ni nam znano, da bi bila